

Veckans växt

Pelargon *Pelargonium x hortorum* 'Mårbacka'

En av våra mest kända krukväxter är nog pelargonen. Det märks på de tips vi har fått in till Krukväxtuppropet. Närmare 90 av de brev som kommit in till uppropet handlar om äldre pelargon. Dessa tips är fördelad jämnt över hela landet. Detta visar att pelargonen är en växt som har odlats och tagits om hand i hela Sverige.

Det finns drygt 300 arter av pelargoner och de tillhör familjen Geraniaceae, näveväxter. Cirka 80 % av arterna kommer ursprungligen från Sydafrika. Där växer de framförallt i torra områden. Det bör man tänka på när man tar hand om sin pelargon att de flesta klarar att torka upp mellan vattningarna.

Om pelargonen är en av de mest kända krukväxterna så är nog 'Mårbacka' en av de mest kända sorterna av pelargon. Fastän den är så populär vet man inte mycket om dess ursprung. Den är troligen från slutet av 1800-talet och med

störst sannolikhet en fransk sort. Men vilken vet man ännu inte.

Vad känner tecknar en "äkt" 'Mårbacka'. Följande citat är hämtat från Karin Martinssons bok Pelargoner – Kulturarv i kruka. "Den har dubbla, öppna blommor med en speciell ljus varmrosa blomfärg som på engelska kallas "shrimp pink" – räkrosa/.../ Kronbladen bleknar något mot kanten. En "äkt" Mårbacka skall ha rosa ståndarknappar med rosenrött pollen som bildar en skarp kontrast mot de ljusa kronbladen."

'Mårbacka' påminner mycket om den danska pelargonen 'Drottning Ingrid'. Det som skiljer dem åt är att 'Drottning Ingrid' är mindre, har mer dubbla blommor samt blekgula sterila ståndarknappar. Det finns även en 'Vit Mårbacka', med dubbla vita blommor och en 'Röd Mårbacka'. Båda dessa grupper har fått sitt namn på senare tid, men växterna har funnits länge framförallt de som kallas för 'Vit Mårbacka'. Till uppropet har vi fått in en som går att spåra tillbaka till 1930-talet i Dalarna.

Krukväxtuppropet har tillsammans med Svenska Pelargonsällskapet provodlat de pelargonerna som har kommit in till krukväxtuppropet, bland annat 10 stycken rosablommade 'Mårbackor' och fyra vitblommade. Pelargonerna inom dessa två grupper är mycket lika varandra och visar endast små skillnader. Om dessa skillnader beror på odlingsförhållande eller är genetisk betingade är svårt att säga.

Den äldsta rosablommade 'Mårbacka'-pelargonen som vi har provodlat är en från Östergötland som går att spåra till före 1907. Ägaren till denna pelargon skriver följande: "När vi 1967 flyttade in i vårt

nybyggda hus fick vi en liten pelargon med svagt rosa blommor. Ingifta moster Berta som då var i 60-årsåldern berättade att hennes föräldrar, troligen före hennes födelse, hade fått ursprunget till denna pelargon då de flyttade till samma ort som vi hade flyttat till. Den liknar väldigt mycket 'Mårbacka'-pelargonen. Bladverket är ljus grönt och plantorna blir gärna lite rangliga. Den släpper inte kronbladen. Den trivs bäst utomhus på altanen om somrarna, då blir den kraftig och knubbig och blommorna blir mer intensivt rosa.”

Text: Karin Persson, Krukväxtuppropet, Pom

Foto: Jörgen Excell. Fotot föreställer pelargonen Berta från Östergötland.

Referenser:

Martinsson K., 2000. Pelargoner - kulturarv i kruka.

Rosén S., 2008. Stora pelargonboken.